

САДРЖАЈ

Увод	5
------------	---

Први део

БЕСЕДА О СМРТИ И ПЕСИМИЗАМ РЕНЕСАНСЕ

1. ПРЕЗИРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА	15
Једна стара тема	15
Разлози за »презирање света«	21
Непрекидно враћање једне теме (од XIV до XVI века)	30
<i>Код мислишка</i>	30
<i>Беседа за све хришћане</i>	38
Оправдање вером и нужност очајања	46
На маргинама Протестантизма: повратак бекству од света	57
2. ОД ПРЕЗИРАЊА СВЕТА ДО МРТВАЧКИХ ПЛЕСОВА	64
»Фамилијарност« са смрћу	64
Саставни делови беседе о смрти	74
Даљи развој монашке беседе о смрти	85
Обратиљачка смрт	94
»Приповест о три мртва и три жива«	117
Плес смрти и плес мртваца	128
3. ДВОСМИСЛЕНОСТ БЕСЕДЕ О СМРТИ	151
Плес мртваца: проповед	151

Беседа о смрти и васкрсење	159
Беседа о смрти и недаће овога света	169
Беседа о смрти и насиље	185
Опречна значења	195
4. ГРЕШНИ СВЕТ	204
»Доба плача, страве и муке« (Есташ Дешан)	204
Сан о златном добу	218
Изокренути свет, покварени свет	227
Умножавање застрашујућег	244
Злоба	254
5. КРХКИ ЧОВЕК	261
Расуло ума	261
Судбина	278
Сета	307

Други део

НЕУСПЕХ ИСКУПЉЕЊА?

6. УСАВРШАВАЊЕ ИСПИТИВАЊА САВЕСТИ	345
Теологија греха	345
Покајничке уредбе	358
Суме исповедника и приручници за исповедање	364
Грех у световној књижевности	378
7. ПОДРУЧЈЕ ИСПОВЕДНИКА	386
Завист	386
Похота	389
Зеленаштво и тврдичлук	403
Лењост	419
Иконографија греха	436
8. ПРВОБИТНИ ГРЕХ	449
Првобитни грех у средишту једне културе	449
Настанак зла и земаљски рај	461
Ауторитет светог Августина против ублажене кривице	478
Првобитни грех и осећање детињства	491
Храмови за крштавање мртворођене деце: »Излишна нежност«?	504

9. МАСОВНО ПРОКЛЕТСТВО И СИСТЕМ ГРЕХА	525
»Много званих, а мало изабраних«	525
Човек злочинац и страшни Бог	536
Колективна неуроza кривице.	552
10. РЕЛИГИОЗНА »НЕЛАГОДНОСТ«	567
Долоризам.	567
Скрупулозност	588
Тешкоћа умирања.	603

низа колективних недаћа крупних опсега, које су погађале западне људе, почев од црне куге па до краја верских ратова. Изгледало је да су проповедници у праву када говоре да је човек крив, када су најављивали казне и на овом и на оном свету. Смањење тежине претњи које су оптерећивале свакодневни живот довело је – почев од XVIII века – до постављања питања оправданости те пастирске беседе.

Ова је, по сили ствари, узимала различне тактичке видове и користила се »триковима« који су на слушаоце остављали снажан утисак. Али темељ ствари био је много озбиљнији. У књизи *Страх на Зајпаду* већ је било речи о страху елита. Он даје кључ за истраживање које овде завршавам. Често су се управо најпобожнији највише плашили себе. Смрт побожних није увек била лака. Зар Тронсон није био убеђен да ће чак и међу свештеницима бити мало изабраних? Зар је чудно што су људи, које је мучио прави метафизички страх, ширили овај око себе кроз своје проповедање? Августинизам је, да га још једанпут споменемо, нужно изазивао немир и код учитеља и код ученика (или бар код најнадобуднијих међу њима). У сваком случају, резултат је било проповедништво које је говорило више о Спаситељевом страдању него о васкрсењу, више о греху него о опроштају, више о Судији него о Оцу, више о паклу него о рају. Било је у томе правог изопачења у односу на тврдњу светог Павла, према којој »гдје се умножи гријех ондје се још веома умножи благодат« (Рим., V, 20). Можемо се онда запитати није ли одбацивање одвећ тегобне пастирске беседе представљало један од узрока »дехристијанизације« Запада?

САДРЖАЈ

Трећи део

ПАСТОРАЛА СТРАХА

У КАТОЛИЧКИМ ЗЕМЉАМА

11. ШИРЕЊЕ ПАСТИРСКЕ БЕСЕДЕ	9
Од убеђења до тактике	9
Документи	38
12. »МИСЛИТЕ НА ТО«	46
»Припреме за смрт«	46
Проповеди и хвалоспеви	64
13. МУКЕ НА ОНОМ СВЕТУ	86
Пакао	86
Чистилиште, привремени пакао	104
<i>Ка инфернализацији</i>	104
<i>Привремени пакао у XVII и XVIII веку</i>	112
14. »ОШТРОВИДИ« БОГ	134
Суђење или освета	134
Границе божанске доброте	149
15. ГРЕХ И ГРЕХОВИ	170
Смртни грех и лаки грех	170
Разврставање грехова	178
Тврдичење	182

Брак, »опасно« стање	186
Поквареност	195
16. Испоснички узор	214
»Ништа се Богу не допада више од мршавости тела«	214
Одбијање разоноде.	229
17. Тешкоћа ОБАВЕЗНОГ ПРИЗНАЊА	241
Светојрдне исповести	241
Светојрдне исповести и недостојне причести	262
18. Католичка ПАСТИРСКА БЕСЕДА: покушај КВАНТИФИКАЦИЈЕ	272
У ПРОТЕСТАНТСКИМ ЗЕМЉАМА	
19. »Вечности, ти си ужасна реч«	295
Треба ли застрашивати?	295
Теологија и педагогија	304
20. Заједничке одлике ПРОТЕСТАНТСКЕ И КАТОЛИЧКЕ ПАСТИРСКЕ БЕСЕДЕ.	319
Истицање смрти	319
Остале смрти и <i>contemptus mundi</i>	333
21. Есхатологија и ПРЕДЕСТИНАЦИЈА	355
О скором истеку времена	355
Зависна воља и избор	382
Страх од вечног проклетства	399
Закључак	423